

Position paper

Kansen en uitdagingen voor de luchtkwaliteit in Nederland

Prof. dr. Maarten Krol

Hoogleraar Luchtkwaliteit & Atmosferische Chemie

Achtergrond

De luchtkwaliteit in Nederland is sterk verbeterd ten opzichte van de vorige eeuw. Dit is te danken aan beleidsmaatregelen die vaak in internationaal verband zijn genomen. We hebben echter ook geleerd dat luchtkwaliteit een belangrijke factor blijft voor onze gezondheid. Het is daarom van belang om onverminderd aandacht te besteden aan luchtkwaliteit. Uit studies blijkt dat bepaalde vormen van verontreiniging bijzonder schadelijk zijn. Voorbeelden zijn uitstoot van dieselloortuigen en houtkachels, en ultrafijnstof dat onder andere vrijkomt bij brommers en vliegtuigmotoren. Hieronder geef ik mijn persoonlijke visie op kansen en uitdagingen bij luchtkwaliteitsbeleid.

Grootste kansen

Leg een link met andere doelstelling, zoals de energietransitie en het reduceren van depositie van reactief stikstof.

Elektrificatie van het verkeer kan een enorme bijdrage leveren aan het verbeteren van de (lokale) luchtkwaliteit en helpt tevens bij het versnellen van de energietransitie. Focus daarbij op de meest vervuilende vervoerstromen die plaatsvinden in druk bevolkte gebieden: b.v. (oude) dieselvrachtauto's in steden. Daarnaast help het elektrificeren van brommers en scooters bij het reduceren van geluidsoverlast en emissies van ultrafijnstof. Ook maatregelen als walstroom voor binnenvaart in stedelijke havens kunnen een bijdrage leveren.

Terugdringen van emissies van reactief stikstof maakt de lucht schoner, en vermindert ook de stikstofdepositie op kwetsbare natuur. Het gaat hierbij om uitstoot van stikstofoxides (verkeer en industrie) maar vooral om uitstoot van ammoniak uit de landbouw. Het hervormen van de landbouw in een meer duurzame richting helpt de lucht schoner te krijgen omdat een groot deel van ons fijnstof uit anorganische stikstofverbindingen bestaat. Er is daarom sprake van een win-win strategie.

Het hervormen van de landbouw in een meer duurzame richting helpt de lucht schoner te krijgen omdat een groot deel van ons fijnstof uit anorganische stikstofverbindingen bestaat. Er is daarom sprake van een win-win strategie.

Grootste uitdaging

Maatschappelijk draagvlak. Hoewel het duidelijk is dat het schoner maken van de lucht positieve effecten heeft op de gezondheid, zijn de baten moeilijk aan te tonen, terwijl de kosten voor schonere technologie direct duidelijk zijn.

Het schone luchtakkoord is gebaseerd op vrijwilligheid, en daar zijn grenzen aan. De overheid moet dwingende maatregelen niet schuwen, maar ook duidelijk uitleggen dat de (dwingende) maatregelen een betere gezondheid opleveren voor de inwoners van Nederland. Het gaat daarbij om "impopulaire" maatregelen, zoals een vuurwerkverbod, stookverbod, milieuzones in steden, etc. Maar al te vaak schuwt de politiek deze maatregelen, bang voor maatschappelijke protesten. De overheid moet daarom beter uitleggen wat de redenen zijn voor deze maatregelen, en beter de gezondheidswinst van schonere lucht benoemen.

De overheid moet dwingende maatregelen niet schuwen, maar ook duidelijk uitleggen dat de (dwingende) maatregelen een betere gezondheid opleveren voor de inwoners van Nederland.

Links

<https://www.wur.nl/nl/Onderzoek-Resultaten/Leerstoelgroepen/Omgevingswetenschappen/Meteorologie-en-Luchtkwaliteit.htm>

<https://www.wur.nl/nl/nieuws/een-integrale-gebiedsgerichte-aanpak-van-stikstof.htm>

